

Dr Radovan Čekanac

Zbog ve-
like opa-
sno-
sti od zaraze
groznicom
zapadnog
Nila, ovo oboljenje kako
u evropskim zemljama,
tako i Srbiji postalo je
preteća bolest.

Reč je o sezonskom oboljenju, koje je najviše zastupljeno u periodu najveće aktivnosti komaraca, prenosioca virusa.

Iskustva pokazuju da se oboleli najčešće registruju tokom avgusta i septembra.

Simptomi

O kakvom oboljenju se radi, kako se prenosi i manifestuje, do kakvih posledica može da dovede, kako se možete zaštititi od zaraženih komaraca koji su otkriveni i u Srbiji, za "Bilje i zdravlje" objašnjava pukovnik, prof. dr Radovan Čekanac, epidemiolog i pomoćnik načelnika VMA: - Simptomi groznice zapadnog Nila nastaju 3 do 14 dana nakon uboda zaraženog komarca. Infekcija kod većine ljudi uglavnom protiče asimptomatski, premda u 10-20 odsto slučajeva se razvija oboljenje slično gripu, sa naglom

U 1 ODSTO SLUČAJEVA
RAZVIJE SE OZBILJAN
ENCEFALITIS

pojavom povišene telesne temperature, glavoboljom, bolom u grlu, leđima, mišićima i zglobovima, u nekim slučajevima praćeno otokom limfnih žlezda ili pojavom ospe na koži grudi, leđa ili stomaka. Pomenuti simptomi obično prolaze za par dana, ali ima slučajeva kada traju i nekoliko nedelja. Ovaj virus je sposoban da u oko 1 odsto slučajeva razvije kliničku sliku sa simptomima ozbiljnog encefalitisa. Tada, pored groznice i glavobolje, dolazi do pojave ukočenosti vrata, dezorjentisanosti, kome, konvulzija, mišićne slabosti i paralize.

NAJVIŠE
*registrovanih u
avgustu i septembru*

LEČENJE - ne postoji vakcina

Kod težih slučajeva i osoba sumnjivih na zarazu, lečenje se sprovodi na odeljenjima intenzivne nege, uz obilnu primenu infuzionih rastvora, regulisanje disanja (prema potrebi i respiratori) i stabilizacije kardiovaskularnog sistema. U cilju sprečavanja komplikacija i sekundarne infekcije (upala pluća, mokraćnih kanala) u lečenju se primenjuje simptomatska terapija antibioticima, kardi tonicima, antiedematoznim, antiepilepticima i drugim lekovima. Za sada ne postoji vakcina za zaštitu ljudi od virusa zapadnog Nila, ali su ispitivanja u toku.

Stariji od 50 godina imaju veći rizik od nastanka neuroinvasivnog oblika bolesti, a prisutna hronična oboljenja, kao što su imunosupresija, dijabetes i oboljenja kardiovaskularnog sistema su nezavisni faktor rizika za pojavu težeg oblika bolesti. U takvim slučajevima posledice mogu da budu u obliku umora, gubitka pamćenja, teškoća prilikom hoda, mišićne slabosti i depresije - kaže profesor Čekanac.

Ptice - komarci - čovek

Neefikasnija je prevencija u sprečavanju uboda komarca, objašnjava naš sagovornik, jer se infekcija ne

3 - 14

DANA NAKON UBODA ZARAŽENOG KOMARCA NASTAJU SIMPTOMI

može prepoznati, a da ste bili u kontaktu sa virusom može se dokazati jedino serološkim testovima uzoraka krvi. Zato je važno poslušati savete iskusnog profesora:

- ➔ kada boravite u prirodi nanesite na otvorene delove tela zaštitu
- ➔ nosite odeću koja pokriva ruke i noge
- ➔ u zoru i u sumrak izbegavajte boravak na otvorenom jer su tad komarci najbrojniji

➔ u zatvorenom prostoru koristite zaštitne mreže na vratima, prozorima

➔ smanjenje broja komaraca na otvorenom gde se radi, igra ili boravi postiže se isušivanjem izvora stajaće vode i uklanjanjem mesta na kojima komarci mogu da polože svoja jaja. Pored toga, najmanje jednom nedeljno isprazniti vodu iz saksija za cveće, posudu za hranu i vodu za kućne ljubimce, iz kanti, buradi i limenki. Ukloniti odbačene gume

KOMARCI SE INFICIRAJU
PREKO ZARAŽENIH PTICA,
KOJIMA PIJU KRV

i druge predmete u kojima se nakuplja stajaća voda.

Inače, virus zapadnog Nila (NjNV) je prvi put izolovan u Ugandi 1937. godine, u oblasti po kojoj je i dobio ime. Početkom 1950. godine virus je izolovan kod pacijenata, ptica i komaraca u Egiptu. Komarci se inficiraju preko zaraženih ptica, kojima piju krv. U Srbiji je prvi zvaničan slučaj groznice zapadnog Nila otkriven u avgustu 2012. godine kod pacijentkinje stare 60 godina, koja je preminula na Klinici za infektivne i tropske bolesti KCS. Za mesec dana bolest je dokazana kod 44 osobe, a šestoro je preminulo.

Te iste godine stručnjaci Veterinarskog instituta iz Kraljeva su u uzorcima komaraca prikupljenih sa obala Save i Dunava ustanovili prisustvo ovog virusa, čime su zvanično dokazali da su komarci i kod nas osnovni prenosioci.

U RETKIM SLUČAJEVIMA, VIRUS MOŽE DA SE PRENESE TRANSFUZIJOM

Srbija na koridoru

Sagovornik "Bilja i zdravlja" objašnjava da je virus prvi put prepoznat u epidemiji u Njujorku 1999. godine, odakle se proširio na celu teritoriju SAD, a do 2012. godine obolelo je tri miliona ljudi, 780 hiljada je bilo

sa neuroinvazivnim oblikom bolesti, a umrlo je preko 1540. Putevi prenosa virusa na tlo Amerike su nedorečeni. U Grčkoj je 2010. sa neuroinvazivnim promenama registrovano 197 osoba, umrlo 33. Velika epidemija sa neurološkim manifestacijama zahvatila je Rumuniju 1996. godine. Naša zemlja je na koridoru ptica selica i u klimatskom i hidrološkom pogledu pogoduje održavanju brojnih vrsta komaraca koji su prenosioci virusa. Premda su vrane i gavranovi posebno osetljivi, virus je potvrđen u više od 190 vrsta ptica, uključujući neotropske migratorne i egzotične zoo vrste.

- Imajući ovo u vidu, naša država je preduzela niz aktivnosti kojima se ova bolest stavlja pod nadzor: blagovremeno otkrivanje obolelih, dijagnostika bolesti, detekcije antitela na virus kod ljudi, ptica i životinja, otkrivanje virusa kod komaraca i njihovo suzbijanje kao primarnih nosioca zaraze. Nije svaki komarac koji nas ubode zaražen virusom, ali mi to ne možemo da znamo. U cilju procene rizika na nekoj teritoriji, stručnjaci ispituju prisustvo virusa u komarcima, ali bez obzira na to, mi moramo da preuzmemo mere opreza kao da je svaki od njih inficiran virusom. Osnovni način prenosa je ubod zaraženog komarca. Virus se ne prenosi među ljudima u svakodnevnom kontaktu. U retkim slučajevima, virus može da se prenese putem transfuzije zaražene krvi, transplantacijom organa i sa majke na dete dojenjem - navodi prof. dr Radovan Čekanac. ■

Željka Radulović